

**Predstavljanje rezultata istraživanja
INDEKS OTVORENOSTI PRORAČUNA 2012.**

**Institut za javne financije, Zagreb
23. siječnja 2013.**

Mihaela Bronić i Ivica Urban

Institut za
javne financije
INSTITUTE OF PUBLIC FINANCE

[„Zatvoreni proračun”]

Državni proračunski dokumenti nisu dovoljno otvoreni* ili se ne objavljuju
Građani se ne mogu argumentirano uključiti u proračunski proces

* Ne sadrže dovoljno opsežne informacije o fiskalnom djelovanju - prihodima, rashodima, javnom dugu, ciljevima i rezultatima ekonomske politike

[Uvod]

- Kolika je otvorenost državnog proračuna u Hrvatskoj i još 99 država? (u 2010-2011.)
- Što se može učiniti kako bi državni proračunski dokumenti u Hrvatskoj bili otvoreniji?
- Koliko je učinkovit nadzor državnih proračuna te kakve su mogućnosti građana da se uključe u proračunski proces?

[Indeks otvorenosti proračuna Open Budget Index]

Center on Budget and Policy Priorities
(Washington)

nestranačka i neprofitna organizacija
koja se bavi proračunskom analizom

1997. International Budget
Partnership

potiče nevladine organizacije širom
svijeta na proračunsku analizu i
zagovaranje proračunske otvorenosti

2006. prvo Istraživanje otvorenosti
proračuna
(Open Budget Survey)

lokalni, nezavisni stručnjaci za
proračun iz velikog broja zemalja
ispunjavaju **upitnik** o opsežnosti
informacija u proračunskim
dokumentima središnje države i o
kvaliteti proračunskog procesa

Indeks otvorenosti proračuna
(Open Budget Index)

izračunava se za svaku zemlju,
na temelju 90-ak pitanja o
opsežnosti informacija u
proračunskim dokumentima

Indeks otvorenosti proračuna

Pitanja u upitniku:

Objavljuje li izvršna vlast važne proračunske dokumente tijekom proračunskog procesa? Koliko su opsežne i kvalitetno prikazane informacije u tim dokumentima?

- smjernice ekonomske i fiskalne politike
- prijedlog proračuna
- usvojeni proračun
- proračun za građane
- mjesečna izvješća
- polugodišnje izvješće
- godišnji obračun proračuna
- revizijsko izvješće

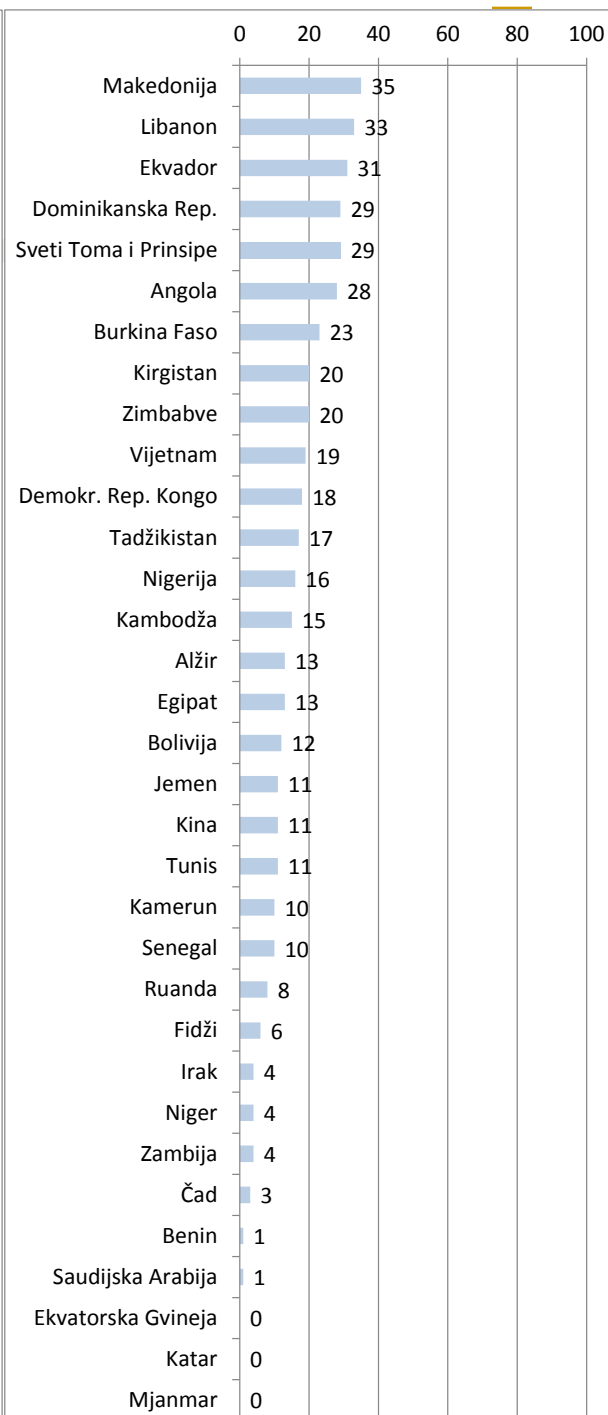
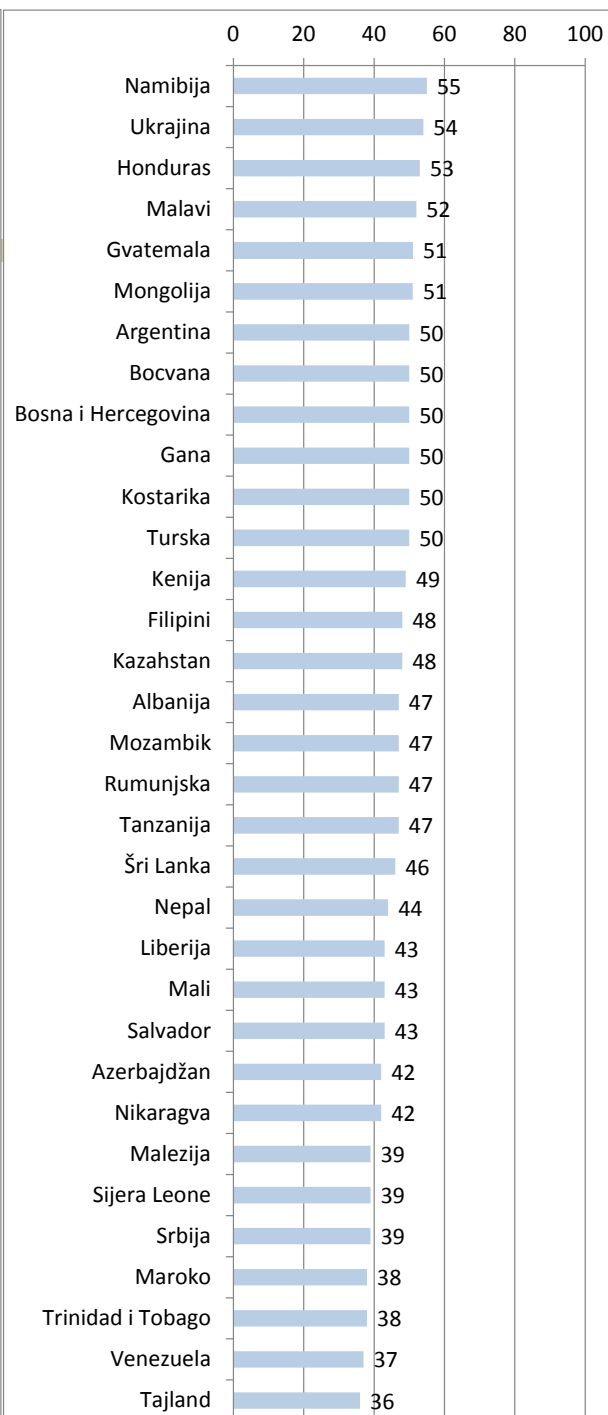
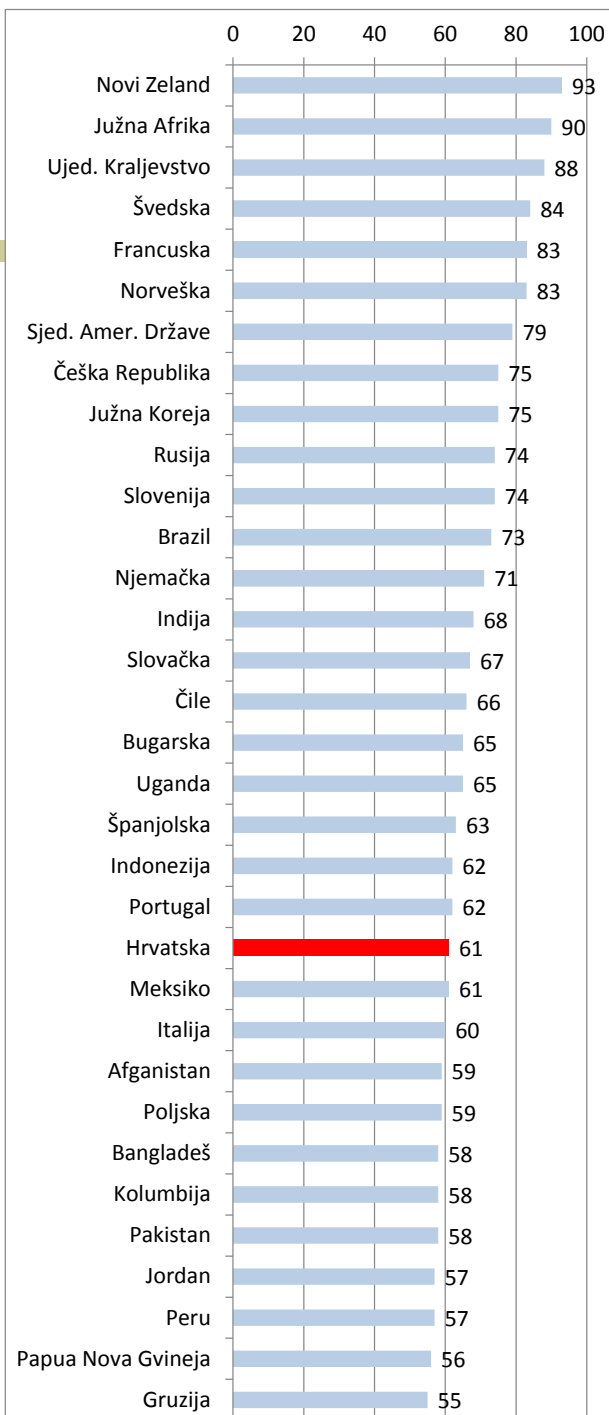
[Indeks otvorenosti proračuna]

Indeks otvorenosti proračuna 2006.

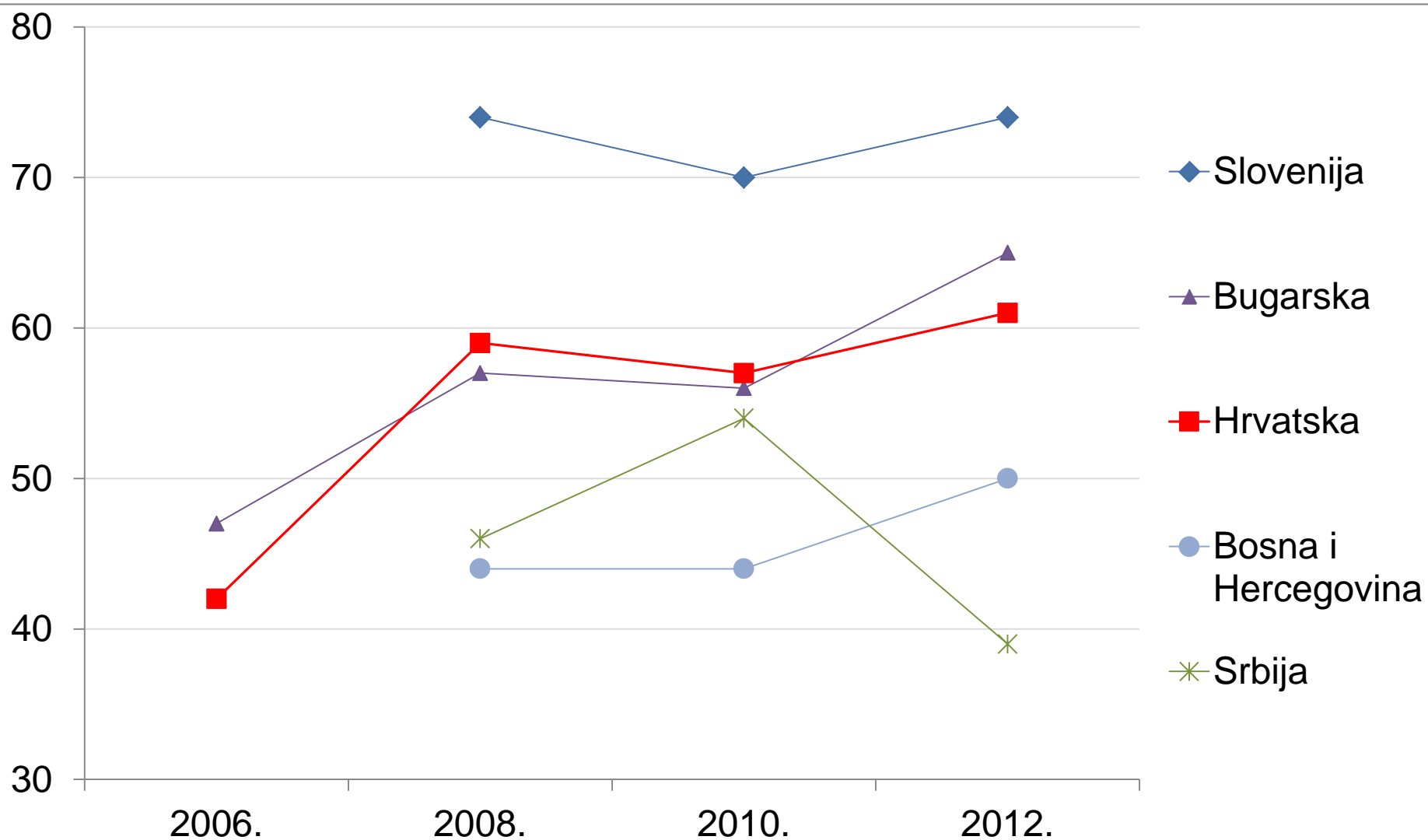
Indeks otvorenosti proračuna 2008.

Indeks otvorenosti proračuna 2010.

Indeks otvorenosti proračuna 2012.

Indeks otvorenosti proračuna

Što treba popraviti...

U prijedlogu proračuna:	2006.	2008.	2010.	2012.
prihodi i rashodi u višegodišnjem razdoblju	☹	☺	☺	☺
pokazatelji učinka za programe	☹	☹	☹	☺ ☹
detaljni opisi ciljeva i provedbe programa	☹	☹	☹	☺ ☹
analiza osjetljivosti makroekonomskih prognoza	☹	☹	☹	☹
funkcijska klasifikacija rashoda	☹	☹	☹	☹
iznos i struktura javnog duga	☹	☹	☹	☹
nepodmirene dospjele obveze	☹	☹	☹	☹
izdana jamstva i kvazifiskalne aktivnosti	☹	☹	☹	☹
porezni rashodi	☹	☹	☹	☹
raspodjela poreznog tereta	☹	☹	☹	☹
popis financijske i nefinancijske imovine	☹	☹	☹	☹
Ostali proračunski dokumenti:				
proračun za građane	☹	☺	☹	☹
polugodišnje izvješće prema "najboljoj praksi"	☹	☹	☹	☹

[Osim proračunskih dokumenta OBS istražuje i...]

- Mogućnosti građana da se uključe u državni proračunski proces
- Koliko učinkovito zakonodavna tijela i najviše revizijske institucije nadziru državni proračun?

Nadzor proračuna = provjera zakonitosti, svrhovitosti i pravodobnosti korištenja proračunskih sredstava, otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti te poduzimanje mjera za poboljšanje stanja

Nadzor državnog proračuna i mogućnosti uključivanja javnosti

Država	Učinkovitost zakonodavnog tijela	Učinkovitost najviše revizijske institucije	Mogućnost uključivanja javnosti
Hrvatska	jaka	jaka	umjerena
Slovenija	jaka	jaka	umjerena
BiH	umjerena	jaka	slaba
Makedonija	umjerena	jaka	slaba
Srbija	umjerena	jaka	slaba

Jaka: prosječni rezultat od 66 od 100; Umjerena: prosječni rezultat od 34 do 66; Slaba: prosječni rezultat manji od 34

Učinkovitost zakonodavnog tijela

Kako se može poboljšati u Hrvatskoj?

Vlada bi se trebala konzultirati sa saborskim zastupnicima već u fazi utvrđivanja proračunskih prioriteta

U Saboru bi trebao postojati specijalizirani ured za analiziranje proračuna

Učinkovitost najviše revizijske institucije

Kako se može poboljšati u Hrvatskoj?

Državni ured za reviziju (DUR) bi trebao publicirati detaljna izvješća kako je upotrijebio informacije prikupljene od javnosti

Primjer: DUR od novinara doznaje za proračunske nepravilnosti kod proračunskog korisnika X te provodi reviziju. DUR bi trebao publicirati izvješće u kojem će se javnosti objasniti da je revizija korisnika X provedena na temelju informacija dobivenih od novinara te koji su rezultati revizije

[Uključivanje javnosti

Kako se može poboljšati u Hrvatskoj?

Vlada bi trebala:

- uspostaviti odgovarajuće široko dostupne mehanizme za uključivanje javnosti u proces pripreme i izvršenja proračuna
- publicirati detaljne izvještaje kako je koristila informacije prikupljene od javnosti za planiranje proračuna i poboljšanje izvršenja proračuna